

Nr 389

**av herr Börjesson i Falköping
om offentlig granskning av boutredningsmannaarvoden.**

Den som är delägare i ett dödsbo har möjligheter att begära rättens prövning i talan bl. a. mot boutredningsmannens arvode. Därest någon i ett dödsbo finner att det arvode som vederbörande förrättningsman – boutredningsman – har fastställt är oskäligt i förhållande till förvaltningens omfattning och det arbete som är nedlagt, får – om ej frivillig reducering sker – dödsbodelägaren dra frågan om arvodets skälighet inför domstol.

I 19 kap. 19 § ärvdabalken stadgas följande:

Om talan i boutredningsmans förvaltning gäller vad om syssloman är stadgat. Klandertalan må föras av envar delägare. Den som anställt klandertalan är berättigad att av dödsboet erhålla ersättning för rättegångskostnaden, i den mån den täckes av vad genom rättegången kommit boet till godo.

Boutredningsmannen äger av dödsboet erhålla skäligt arvode ävensom ersättning för sina kostnader. Lämnar boet ej tillgång, skall sådan gottgörelse gäldas av den på vars ansökan förordnandet meddelats. Äro flera betalningsskyldiga, svara de en för alla och alla för en.

Dock skall enligt 18 kap. 9 § handelsbalken talan mot sysslomans förvaltning väckas inom ett år från det sysslomannen blivit skild från uppdraget och avgett redovisning.

Några föreskrifter till ledning för boutredningsarvodets bestämmande ges inte i lagen. Boutredningsman har att tillgodoräkna sig det belopp, som han själv finner skäligt och av omständigheterna påkallat, och den som ej åtnöjes med boutredningsmannens egen beräkning får som jag tidigare anfört hänskjuta frågan till rättens prövning. Rätten kan jämka oskäligt boutredningsarvode enligt allmänna avtalsrättsliga regler. Även om en delägare i ett dödsbo anser att det arvode som boutredningsmannen tillgodoräknat sig är oskäligt drar han sig i de flesta fall för att gå till rätten för bedömning av arvodets skälighet. Det kan t. ex. vara personliga känsloskäl till den avlidne som avhåller vederbörande att ställa arvodesanspråken under rättens prövning.

Det har förekommit och förekommer att boutredare presenterar arvodesanspråk, vars skälighet kan ifrågasättas. Exempel på oskäliga arvoden kan anföras. Jag skall bara angiva ett. En boutredningsman tillgodogjorde sig ett arvode om 21 000 kronor för en boutredning, där arvodet inte borde ha överstigit 5 000 kronor. Ej heller kan det vara riktigt att, som ibland förekommer, bouppteckningsarvodet skall vara avhängigt av boets behållning. Boets behållning är icke avgörande för den arbetsinsats som bouppteckning och boutredning utgör.

Enligt min mening skulle det vara möjligt för den dödsbodelägare, som anser att boutredningsmannen tillgodoräknat sig oskäligt arvode för utfört arbete, att få dessa ersättningsanspråk vederbörligen granskade, exempelvis på samma sätt som sker när det gäller advokaträkningar, som på begäran kan kontrolleras av Advokatsamfundet. Samfundet tar efter anmälan ställning till huruvida arvodet är skäligt eller ej.

Det borde vara möjligt att den som vill klaga över begärda arvode i ett dödsbo skulle ha möjligheter att vända sig till exempelvis Domstolsväsendets organisationsnämnd eller någon annan myndighet för att få en opartisk bedömning av arvodesfrågan. Om det framkommit att begärda arvode är oskäligt, tillkommer det givetvis vederbörande dödsbodelägare att gå till rätten för att begära jämkning av arvodet. Vederbörande får en bättre grund för sin begäran om jämkning, om en opartisk nämnd dessförinnan har avgivit sitt utlåtande.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till en granskningsmyndighet dit berörda kan vända sig för bedömning av skälighet i boutredningsmans arvode m. m.

Stockholm den 24 januari 1974

BENGT BÖRJESSON (c)

i Falköping